

Archeologienota: Het archeologisch bureauonderzoek aan de Lochtingstraat te Evergem

**Annelies De Raymaeker
Lawrence Dingens**

**Tienen, 2018
Studiebureau Archeologie bvba**

Archeologienota: Het archeologisch bureauonderzoek aan de Lochtingstraat te Evergem

**Annelies De Raymaeker
Lawrence Dings**

**Tienen, 2018
Studiebureau Archeologie bvba**

Colofon

Archeologienota: Het archeologisch bureauonderzoek aan de Lochtingenstraat te Evergem
--

Initiatiefnemer:	NV Danneels Development
Projectleiding:	Maarten Smeets
Erkend archeoloog:	Annelies De Raymaeker
Auteurs:	Annelies De Raymaeker, Lawrence Dings
Foto's en tekeningen:	Studiebureau Archeologie bvba (tenzij anders vermeld)

Op alle teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Studiebureau Archeologie bvba mag niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd, bewerkt en/of openbaar gemaakt, hetzij door middel van webpublicatie, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook.

Studiebureau Archeologie bvba
Bietenweg 20
3300 Tienen
www.studiebureau-archeologie.be
info@studiebureau-archeologie.be
tel: 0474/58.77.85
fax: 016/77.05.41

Inhoudstafel

Inhoudstafel	p. 1
Hoofdstuk 1 Bureauonderzoek	p. 2
1.1 Beschrijvend gedeelte	p. 2
1.1.1 Administratieve gegevens	p. 2
1.1.2 Archeologische voorkennis	p. 4
1.1.3 Onderzoeksopdracht	p. 4
1.1.4 Beschrijving van de geplande werken	p. 5
1.1.5 Werkwijze	p. 8
1.2 Assessmentrapport	p. 9
1.2.1 Landschappelijke ligging van het projectgebied	p. 9
1.2.2 Historische beschrijving van het projectgebied	p. 13
1.2.3 Archeologisch kader van het projectgebied	p. 19
1.2.4 Datering en interpretatie van het onderzochte gebied	p. 21
1.2.5 Synthese	p. 21
Hoofdstuk 2 Programma van maatregelen	p. 22
2.1 Administratieve gegevens	p. 22
2.2 Gemotiveerd advies	p. 22
2.3 Programma van maatregelen voor uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem	p. 27
2.3.1 Vraagstelling en onderzoeksdoelen	p. 27
2.3.2 Onderzoeksstrategie, methode en technieken	p. 28
2.3.3 Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk	p. 29
2.3.4 Timing veldwerk	p. 29
Bibliografie	p. 30
Bijlagen (CD-rom)	
Bijlage 1: Plannenlijst	p. 31
Bijlage 2: Fotolijst	p. 33
Bijlage 3: Verkavelingsplannen	p. 34

Hoofdstuk 1 Bureauonderzoek

1.1 Beschrijvend gedeelte

1.1.1 Administratieve gegevens

Projectcode: 2018D72¹

Erkend archeoloog: Annelies De Raymaeker OE/ERK/Archeoloog/2016/00148
Studiebureau Archeologie bvba, OE/ERK/Archeoloog/2015/00002

Locatie: Evergem, Lochtingstraat (fig. 1.1 en 1.2)
Bounding box: punt 1: x=107865, y=203527
punt 2: x=107967, y=203710
Evergem, Afd. 1, Sectie A, percelen 824N, 824W en 834D

Periode uitvoering: 6 – 9 April 2018

Relevante termen: Bureauonderzoek, Zandstreek, buiten archeologisch gebied

Verstoorde zones: Er zijn geen verstoorde zones binnen het projectgebied.

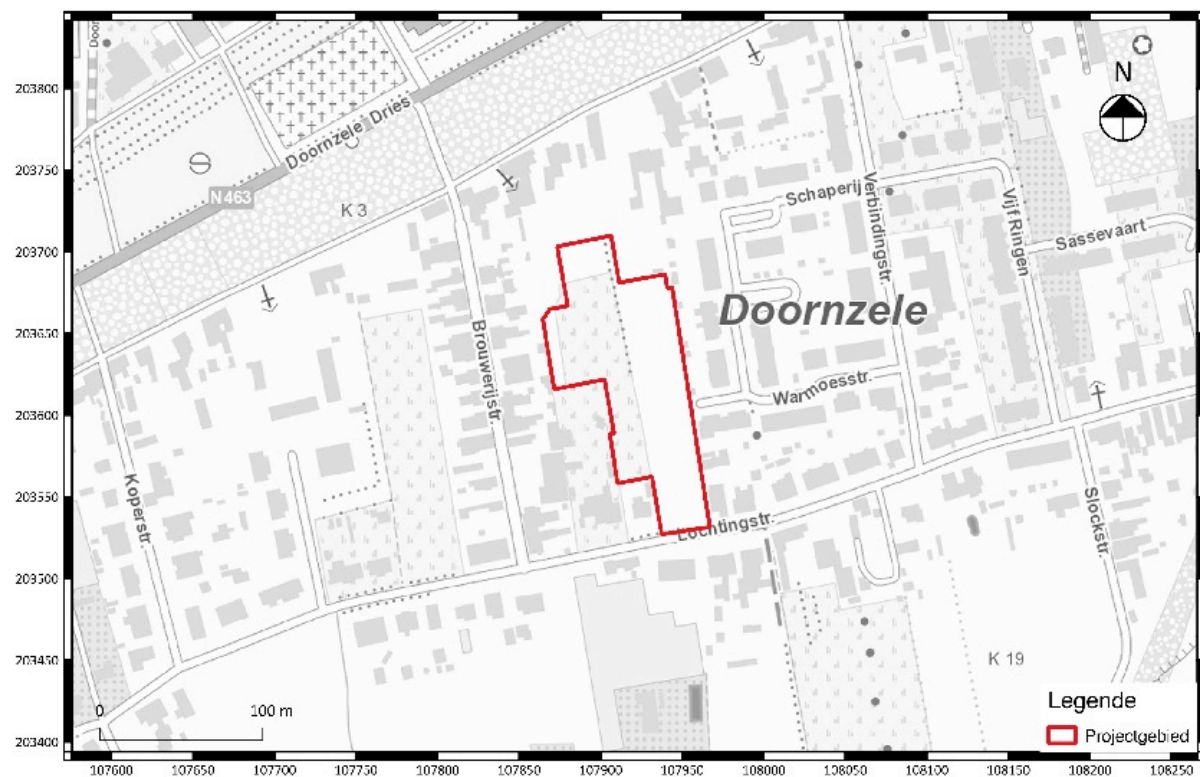

Fig. 1.1: Uittreksel van de topografische kaart met situering van het projectgebied

¹ Huidige archeologienota betreft de aanpassing van een eerder bekrachtigde archeologienota (ID: 2732). De geplande verkaveling werd uitgebreid in het zuiden.

(©Databank Ondergrond Vlaanderen).

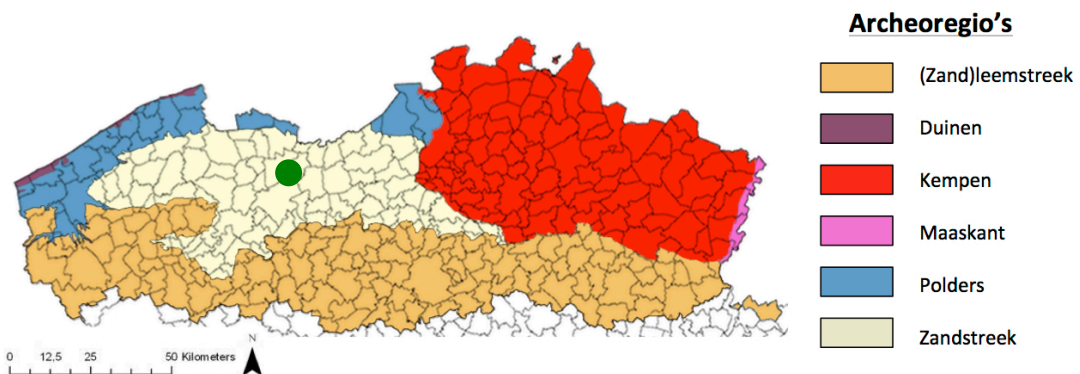

Fig. 1.2: Situering van het projectgebied binnen de verschillende Vlaamse archeoregio's².

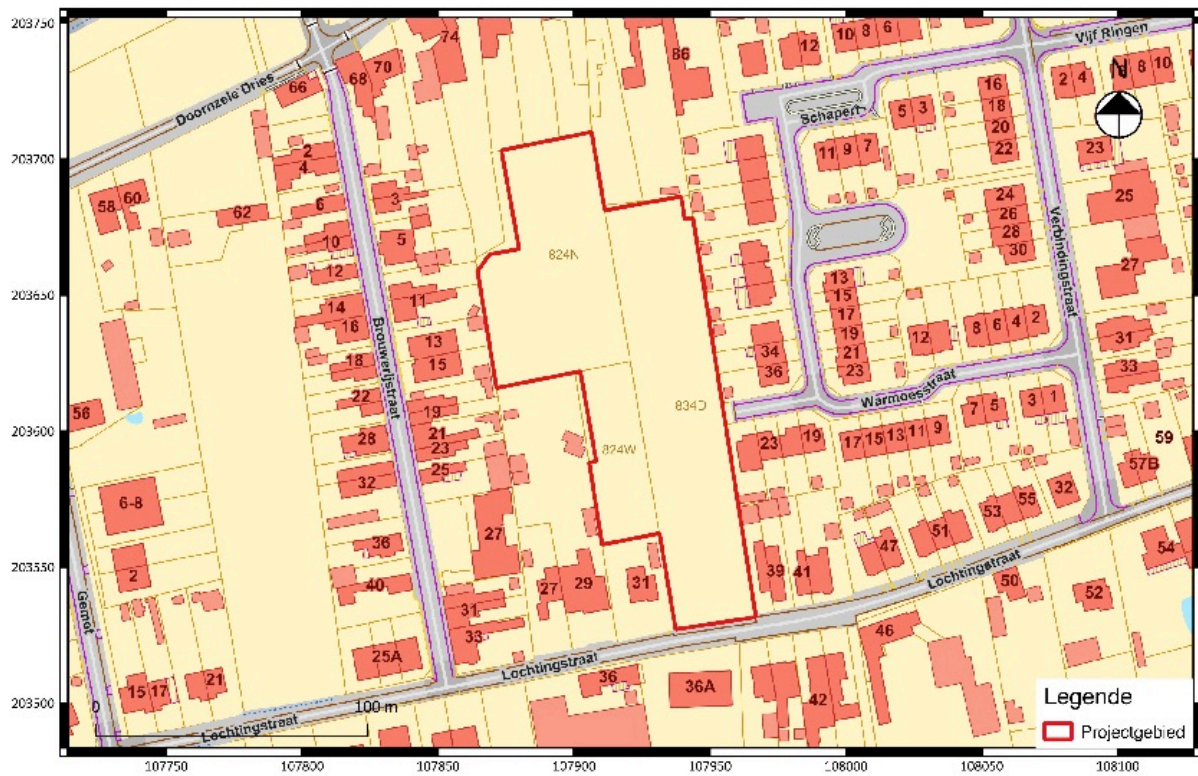

Fig. 1.3: Uittreksel van het kadasterplan met situering van het projectgebied (©CADGIS).

² <https://onderzoeksbalans.onroerendergoed.be/onderzoeksbalans/archeologie>

1.1.2 Archeologische voorkennis

Er is geen archeologische voorkennis over het projectgebied.

1.1.3 Onderzoeksopdracht

Het archeologisch vooronderzoek beoogt vast te stellen of er een archeologische site aanwezig is op een terrein, wat de karakteristieken en de bewaringstoestand van deze site zijn, wat haar relatie is met het landschap, welke waarde ze heeft, en hoe ermee moet omgegaan worden in het kader van bodemingrepen.

De Code Goede Praktijk draagt een aantal mogelijke fasen aan, opgedeeld in prospectie zonder ingreep in de bodem (bureaustudie, landschappelijk bodemonderzoek, geofysisch onderzoek, veldkartering) en prospectie met ingreep in de bodem (verkennend archeologisch booronderzoek, waarderend archeologisch booronderzoek, proefsleuven en proefputten, proefputten in functie van steentijd artefactensites). Na voltooiing van elke fase in het vooronderzoek wordt afgewogen of verder vooronderzoek noodzakelijk is en wat de aard van dat vooronderzoek is. Na iedere fase in het vooronderzoek volgt verder vooronderzoek, zonder ingreep in de bodem of met ingreep in de bodem, indien op basis van de reeds uitgevoerde fase(s) van het vooronderzoek onvoldoende informatie gegenereerd is om:

- de hoogstwaarschijnlijke afwezigheid van een archeologische site afdoende te staven.
- een gemotiveerde uitspraak te doen over het al dan niet moeten nemen van maatregelen.
- een plan van aanpak voor een archeologische opgraving op te maken.
- een plan van aanpak voor een behoud in situ op te maken.

De keuze van de methode voor verder vooronderzoek wordt gebaseerd op de volgende vier criteria, aangezien het doel van een archeologisch vooronderzoek immers is om met een minimum aan destructie van het archeologisch erfgoed bovenstaande informatie te kunnen leveren:

- Is het mogelijk deze methode toe te passen op dit terrein?
- Is het nuttig deze methode toe te passen op dit terrein?
- Is het overdreven schadelijk voor het bodemarchief deze methode toe te passen op dit terrein?
- Is het noodzakelijk deze methode toe te passen op dit terrein (kosten-batenanalyse)?

Vraagstelling:

- Kan de hoogstwaarschijnlijke afwezigheid van een archeologische site afdoende gestaafd worden?
- Zijn er archeologisch relevante sites aanwezig?
- Wat is het wetenschappelijk potentieel van de aanwezige sites?
- Moeten er bijkomende maatregelen genomen omwille van eventuele aanwezige sites?
- Maak een plan van aanpak op voor een eventueel vervolgonderzoek.
- Kunnen maatregelen voorgesteld worden voor een eventueel behoud in situ van een aanwezige archeologische site? Hoe kunnen deze maatregelen afgedwongen en gecontroleerd worden?

Randvoorwaarden: niet van toepassing.

1.1.4 Beschrijving van de geplande werken

Het terrein wordt nu grotendeels ingenomen door grasland, braakliggende grond en enkele bomen in het noordwesten van het projectgebied. Verder is centraal op het terrein een klein schuurtje zichtbaar.

De geplande verkaveling houdt in dat de bestaande percelen worden opgedeeld in 23 loten met evenveel bebouwingen. Tevens wordt er een openbare wegenis aangelegd om toegang te verlenen tot deze percelen, deze wegenis sluit aan op de Lochtingstraat. De bebouwingen bestaan uit 12 halfopen ééngezinswoningen en 8 gesloten ééngezinswoningen. Aangezien er geen kelder voorzien wordt en omdat de draagkracht van de bodem nog onbekend is, is op dit moment de totale verstoringsdiepte onzeker. De funderingen zullen minstens op vorstvrije diepte worden aangelegd, dus minstens 80 cm onder het maaiveld.

Daarnaast zal er een openbare wegenis aangelegd worden in roodbruine betonstraatstenen en 22 parkeerplaatsen in zwarte waterdoorlatende betonstraatstenen. Zowel de wegenis als de parkeerplaatsen zullen tot op een diepte van ca. 70 cm diep aangelegd worden. Daarnaast zullen er nutsleidingen worden voorzien tot op een diepte van ca. 2,20 m. Deze nutsvoorzieningen worden langsheen de wegenis gelegd. In het noordwesten wordt een infiltratiesysteem voorzien, waarvan de verstoringsdiepte op ongeveer 1 meter onder het maaiveld komt ³.

Fig. 1.4: Bestaande toestand van het projectgebied.

³ Alle informatie met betrekking tot de geplande werken werd aangeleverd door de initiatiefnemer. Alle informatie die momenteel voorhanden is, wordt vermeld in de archeologienota. De plannen worden ook digitaal in bijlage meegeleverd om de leesbaarheid te bevorderen.

Fig. 1.5: Grondplan geplande verkaveling.

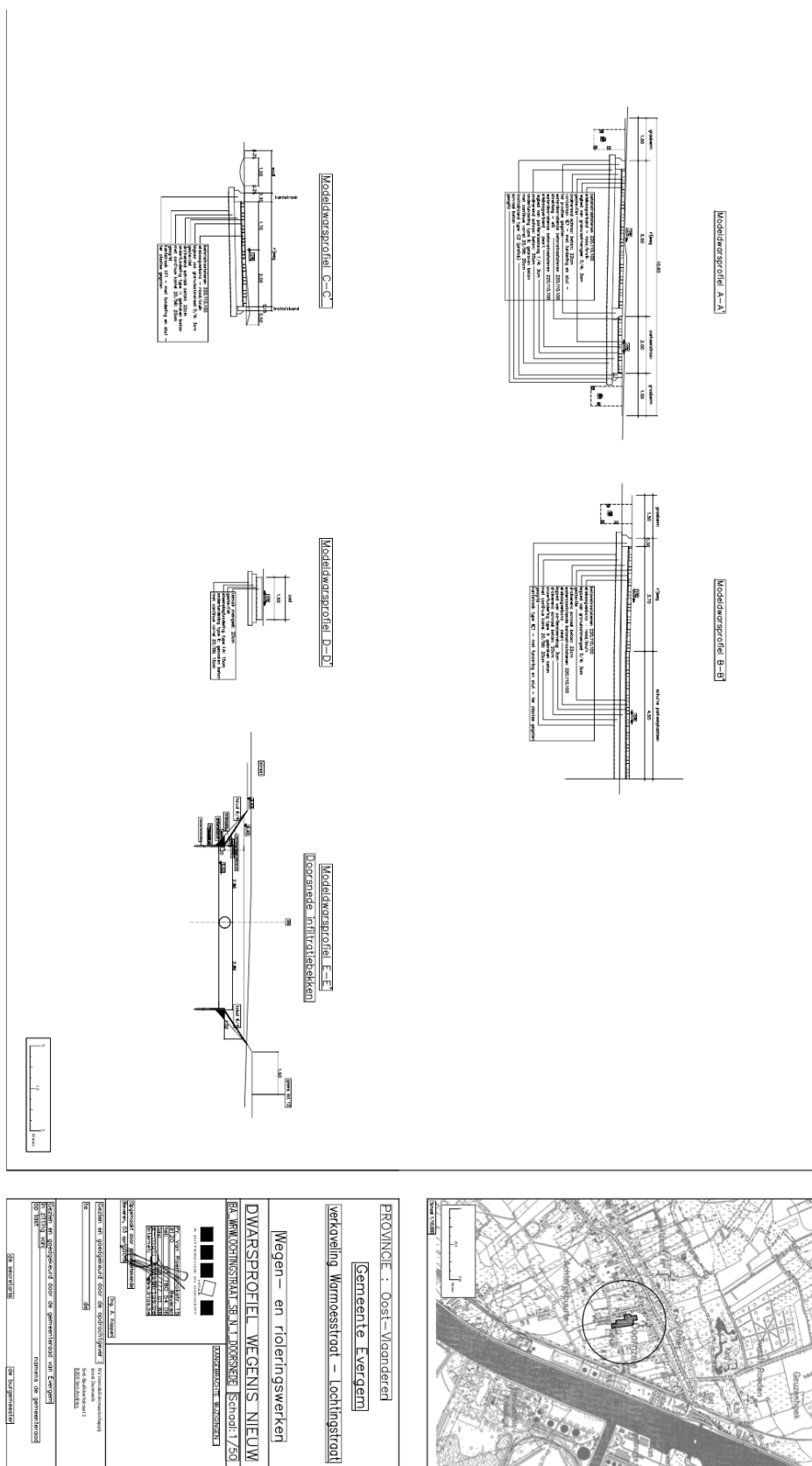

Fig. 1.6: plan met modeldwarsprofielen van de wegen- en rioleringswerken.

1.1.5 Werkwijze

Voor het bureauonderzoek zijn de aardkundige gegevens online onderzocht via www.dov.vlaanderen.be. Op basis van de onderzochte kaarten werd gepoogd een duidelijk beeld te verkrijgen van de landschappelijke en bodemkundige ligging van het projectgebied (conform de Code van Goede Praktijk art. 12.5.2.1 en art. 12.5.2.2). Hiervoor werd gebruik gemaakt van volgende kaarten:

- Bodemkaart
- Tertiair geologische kaart
- Quartair geologische kaart
- Digitaal Hoogtemodel (DHM II)

De geomorfologische kaart kon niet worden geraadpleegd omdat deze niet beschikbaar is voor het projectgebied.

Van het tot nog toe uitgevoerde historisch en heemkundig onderzoek is een stand van zaken opgemaakt met betrekking tot het onderzoeksgebied op basis van de beschikbare publicaties. Het historisch kaartmateriaal en luchtfoto's is gegeoreferereerd geraadpleegd via het geoportaal van het agentschap Onroerend Erfgoed en bijkomend kaartmateriaal werd opgezocht via www.cartesius.be. Het gebruikte kaartmateriaal werd geselecteerd op basis van de nauwkeurigheid en de aanwezige geschiedkundige gegevens (conform de Code van Goede Praktijk art. 12.5.1.2). Volgende kaartmateriaal en luchtfoto's werden geraadpleegd:

- Frickxkaart (1714-1727)
- Ferrariskaart (1770-1777)
- Vandermaelenkaart (1846-1854)
- Poppkaart (1842-1879)
- Luchtfoto's (1971, 2000-2003, 2012, meest recente)

Het belangrijkste beschikbare historische kaartmateriaal werd geraadpleegd om de geschiedenis van het grondgebruik gedurende de laatste eeuwen zo goed mogelijk na te gaan. Deze informatie kan een impact hebben op de kwaliteit van het eventueel aanwezige bodemarchief en de bewaring ervan. Bijkomend archiefonderzoek is niet uitgevoerd omdat uit de analyse van het historisch kaartmateriaal geen grondgebruik naar voor komt dat dit noodzakelijk maakt. Het kaartmateriaal wijst op een zeer lage bewoningsdensiteit in het verleden. Een grondige studie van de beschikbare archivalische bronnen kan wel bijkomende informatie aandragen voor de middeleeuwse geschiedenis van het onderzoeksgebied, maar een dergelijk onderzoek is van een dusdanige omvang dat dit niet past binnen een archeologienota.

1.2 Assessmentrapport

1.2.1 Landschappelijke ligging van het projectgebied

Het projectgebied is gelegen tussen de Lochtingstraat, de Warmoesstraat en de Brouwerijstraat. Het terrein is gelegen op een hoogte tussen 6 en 7 m TAW (fig. 1.7 en fig. 1.8) en maakt deel uit van de archeo-regio de Zandstreek (fig. 1.2). Een gedetailleerde kijk op het projectgebied toont een vrij hobbelig terrein (fig. 1.9). Het terrein is gelegen in het Bekken van de Gentse kanalen en de dichtstbijzijnde waterloop is het Kanaal Gent-Terneuzen en de Molenvaardeken (fig. 1.7).

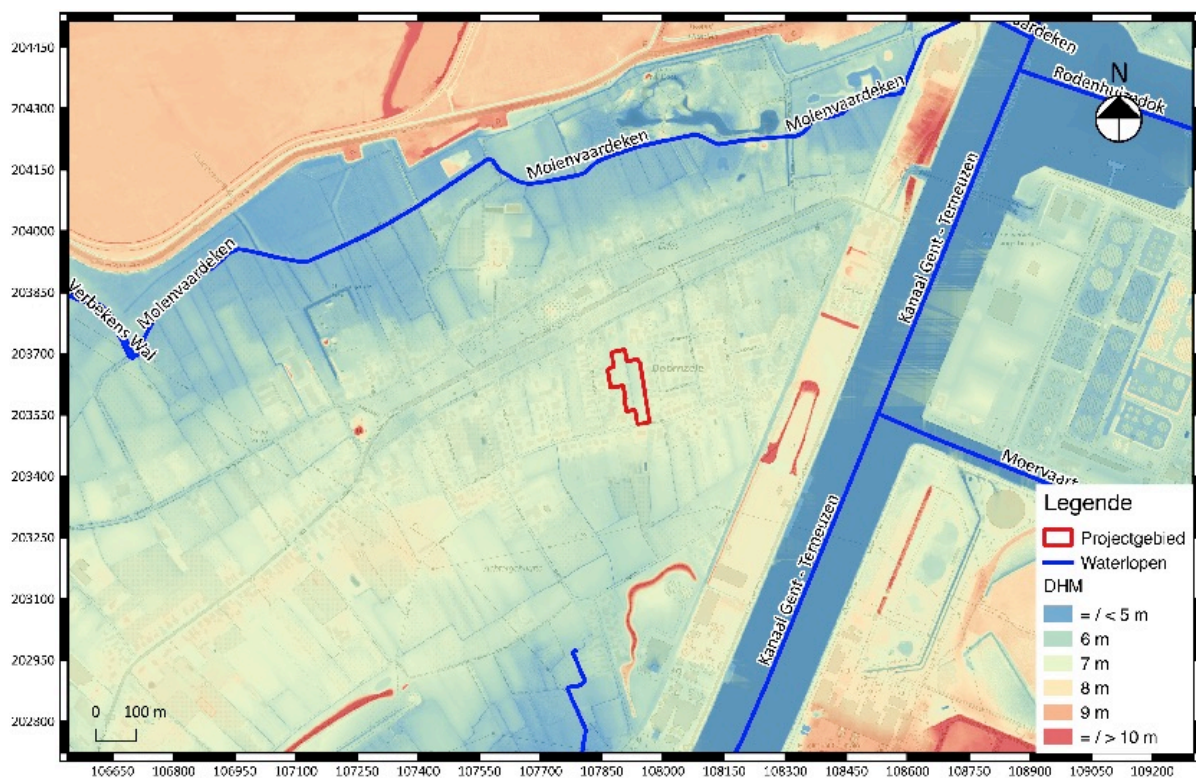

Fig. 1.7: Uittreksel uit het digitaal hoogtemodel met aanduiding van het projectgebied.

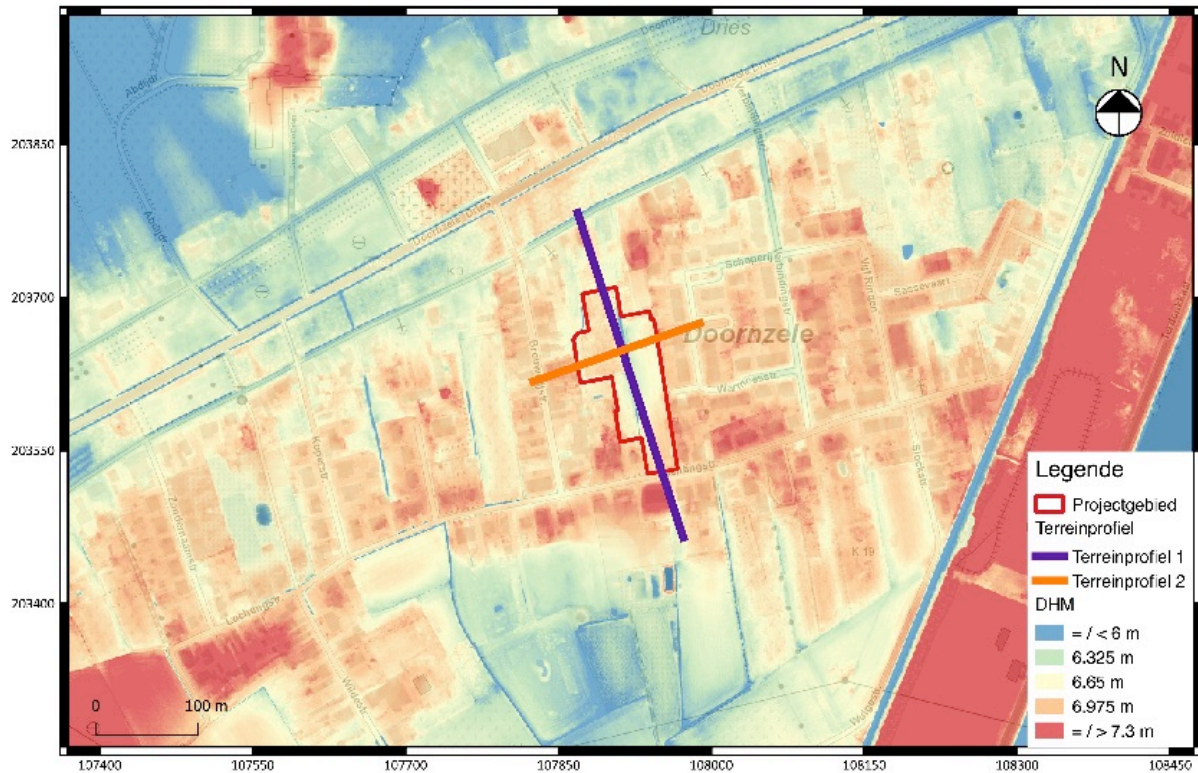

Fig. 1.8: Detail uit het digitaal hoogtemodel met aanduiding van het projectgebied en terreinsneden.

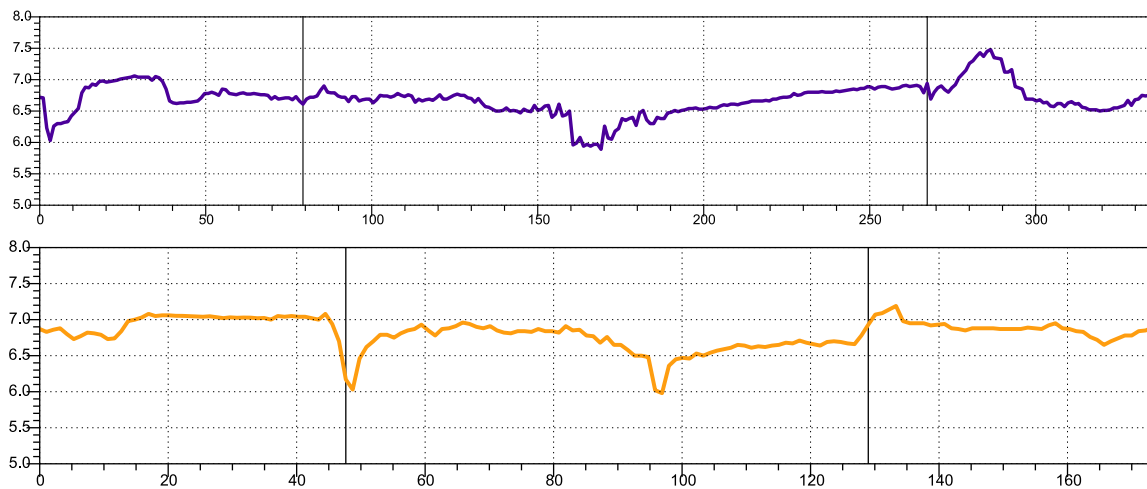

Fig. 1.9: Terreinverloop ter hoogte van het projectgebied.

De bodemkaart karteert het projectgebied als een Zdg- en Zcg-bodem (fig. 1.10).

Een Zcg-bodem is een matig droge zandgrond met duidelijke humus en/of ijzer B horizont. Deze Podzolen hebben een bouwvoor met laag humusgehalte. De B is goed ontwikkeld en soms verkit. Tussen 60 en 90 cm beginnen de roestverschijnselen.

Een Zdg-bodem is een matig natte zandgrond met duidelijk humus en/of ijzer B horizont. In de meeste gevallen is de bouwvoor van deze gronden 30-40 cm dik en donkergrijs.

Onder het projectgebied bevinden zich volgens de tertiair geologische kaart (fig. 1.11) sedimenten van de Formatie van Maldegem en meer bepaald van het Lid van Onderdale (jongste lid (1/6) van de formatie)(Laat-Eoceen 41,2-37 miljoen)(donkergrijs tot grijsgroen fijn zand, pyrietconcreties, glauconiet- en glimmerhoudend) en het Lid van Zomergem (3de jongste lid (3/6) van de formatie)(Laat-Eoceen 41,2-37 miljoen jaar)(grijsblauwe klei).

Op de quartair geologische kaart is het projectgebied te situeren op sedimenten van het type 13 (fig. 1.12). Deze sedimenten bestaan uit getijdenafzettingen (mariene en estuariene) van het Eemiaan (Laat-Pleistoceen). Daarboven bevinden zich fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen) en hellingsafzettingen van het Quartair. Tot slot komen er eolische afzettingen (zand tot silt) voor van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen), mogelijk Vroeg-Holoceen. Dit uit zich in zand tot zandleem in het noordelijke en centrale gedeelte van Vlaanderen en in silt (loess) in het zuidelijke gedeelte van Vlaanderen.

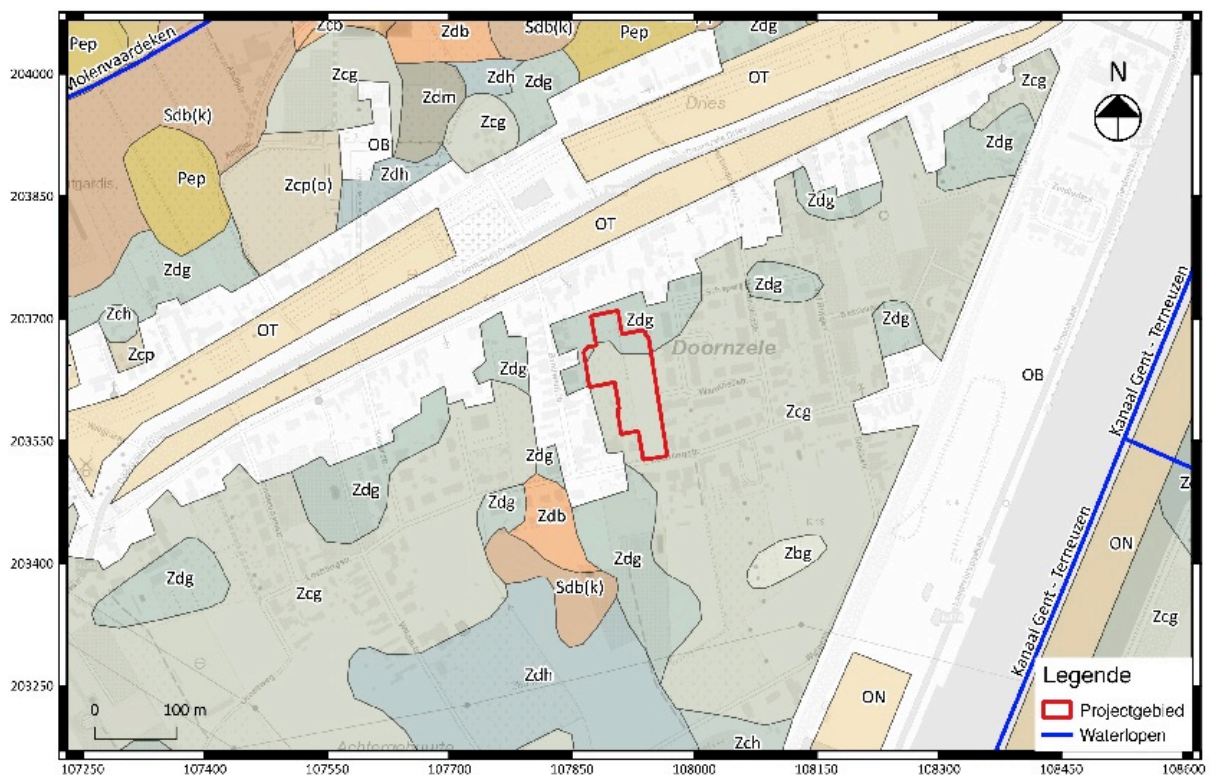

Fig. 1.10: Uittreksel uit de bodemkaart met aanduiding van het projectgebied.

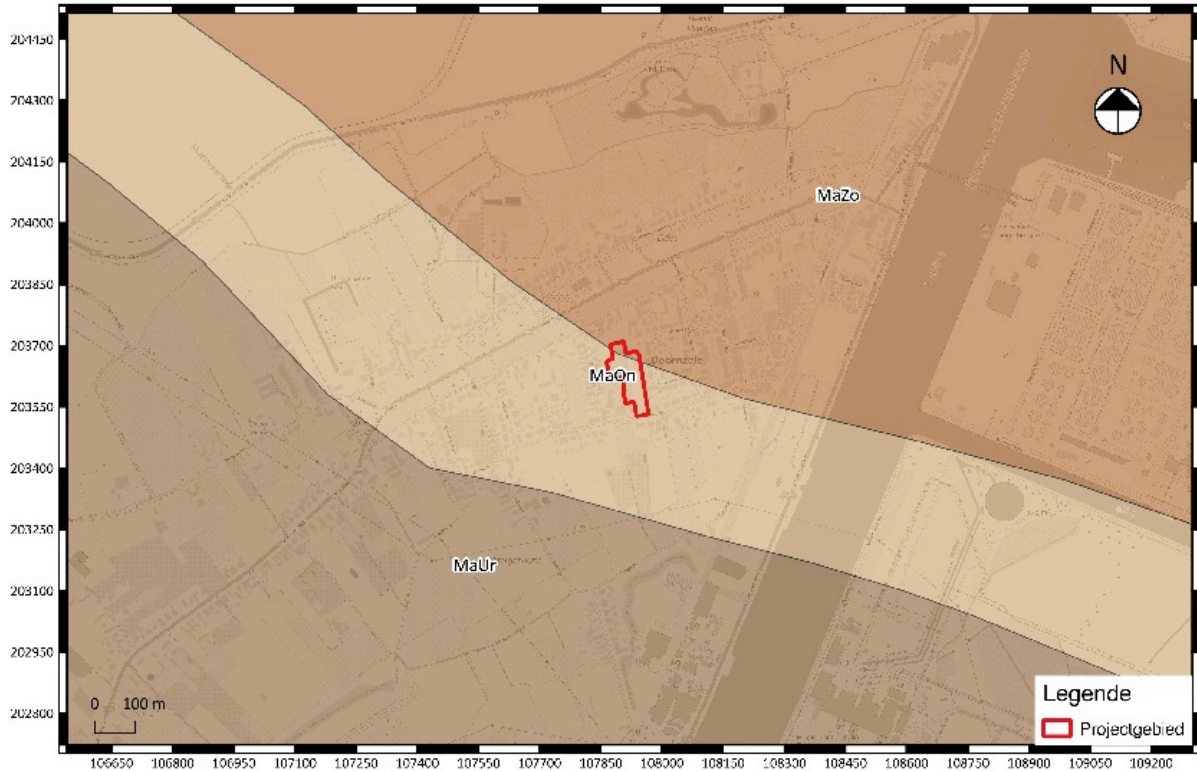

Fig. 1.11: Uittreksel uit de tertiair geologische kaart met aanduiding van het projectgebied.

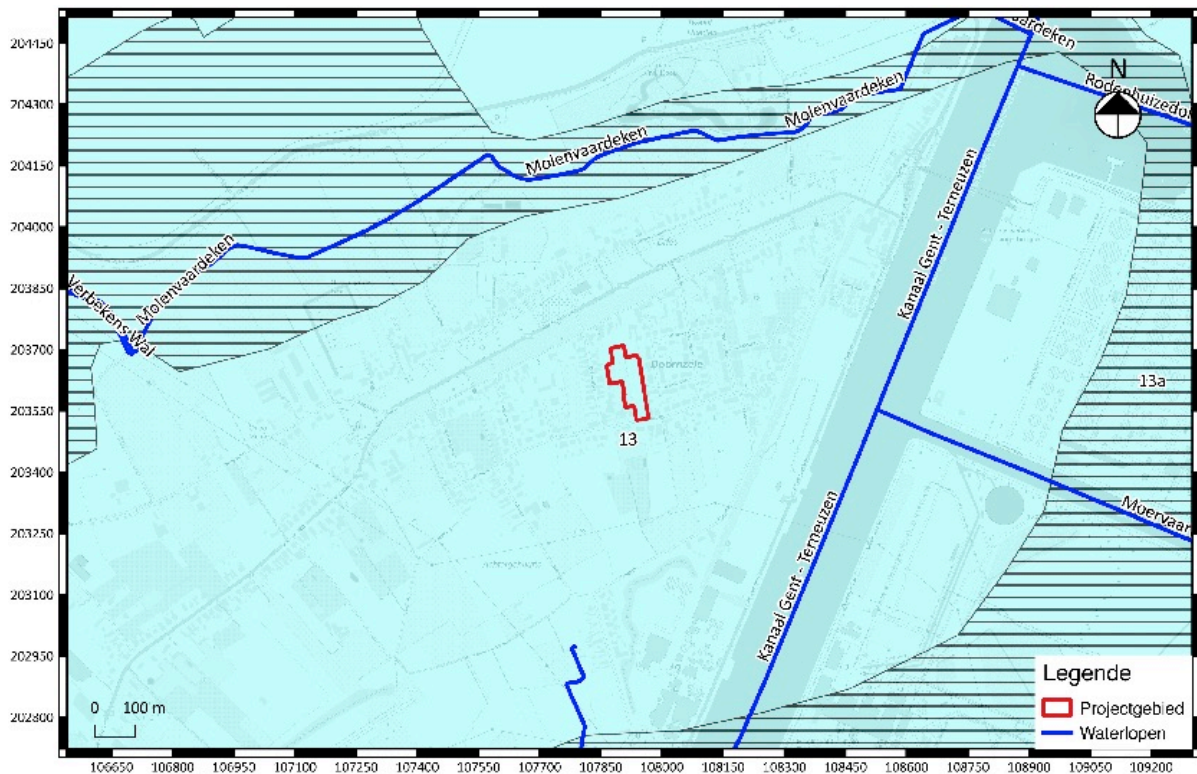

Fig. 1.12: Uittreksel uit de quartair geologische kaart met aanduiding van het projectgebied.

1.2.2 Historische beschrijving van het projectgebied

Het projectgebied maakt deel uit van de gemeente Evergem en is gelegen in de provincie Oost-Vlaanderen. Evergem werd voor het eerst vermeld in 966 als *'Euergehem'*⁴ in de oorkonde waarbij koning Lotharius op verzoek van de abt de Sint-Baafsabdij in haar rechten bevestigde en haar binnen zijn rijk gelegen bezittingen worden opgesomd.

Etymologie verwijst naar een Frankische nederzetting (woonplaats van Ever). Evergem maakte deel uit van het Merovingische kroondomein, de fiscus Marca, in de 10de eeuw horend tot de Sint-Baafsabdij. Na de invallen van de Noormannen werden de heren van Dendermonde als voogden van Evergem aangesteld in het oude Sint-Baafsdomen. De parochie maakte voor 1559 deel uit van het bisdom Doornik en nadien van het bisdom Gent, dekenij Evergem. De kerk, afhankelijk van de Sint-Baafsabdij, werd reeds vermeld in 966. Bestuurlijk en fiscaal behoorde Evergem tot de kasselrij van de Oudburg van Gent.

De heren van Dendermonde bouwden nabij de kerk hun burcht. Omstreeks het midden van de 12de eeuw deelden ze hun macht als heren van Evergem met de heren van Gavere. Raas van Gavere liet een versterkte burcht bouwen nabij de Kale.

De Durme-Kale, in de middeleeuwen de zuidelijke grens van de gemeente met Wondelgem, was van groot belang voor het ontstaan van Evergem. De oudste bewoningskern is te situeren op de zandige kouter ten noorden van de Kale-Durmevallei.

Evergem kende vanouds verschillende andere heerlijkheden en bewoningskernen: Wippelgem, Kerkbrugge, Doornzele, Langerbrugge en Belzele. In één van de oudste wijken van de gemeente, namelijk Doornzele, vestigde zich in het eerste kwart van de 13de eeuw een groep Benedictinessen van de abdij van Gistel. Enkele jaren nadien vormden zij reeds een zelfstandige religieuze gemeenschap. In 1234 is er sprake van een abdij en kort daarop werd de stichting Aurea Celle een abdij van Cisterciënzerinnen. De abdij had haar voornaamste bezittingen in de Vier Ambachten en speelde een belangrijke rol in de landbouwontginning aldaar. Na plundering van de abdij door de Gentse Calvinisten in 1578 vluchtten de religieuzen naar hun refugehuis in Gent.

Evergem werd zoals de meeste gemeenten rondom Gent geteisterd door opstanden en veldslagen in 1325, 1380, 1452, 1488, onder Karel V en tijdens de Tachtigjarige oorlog (1568-1648). Ook tijdens de Franse veroveringstochten (1658-1715) werd Evergem sterk getroffen.⁵

Het projectgebied is gelegen ten oosten van de locatie van de voormalige cisterciënzerinnenabdij van Doornzele. Een juiste stichtingsdatum is niet gekend. De vroegste geschiedschrijvers situeren de stichting in de vroege 13de eeuw (1226-1227) en wordt in verband met de edele familie van Gistel genoemd.

Op de Frickxkaart wordt het projectgebied gekarteerd in een landelijke regio (fig. 1.13). Ook op de Ferrariskaart (fig. 1.4) is te zien dat het projectgebied in een landelijke omgeving gelegen is. Op het projectgebied zelf bevinden zich ten noorden twee gebouwen met bomen errond. Het zuidelijke deel is in gebruik als akkerland. Op de Atlas der Buurtwegen (fig. 1.15) is te zien dat de gebouwen, die zich op het noordelijke deel van het projectgebied bevonden, verdwenen zijn. De bebouwing situeert zich nu ten noorden van het projectgebied. Op de kaart van Vandermaelen (fig. 1.16) en de kaart van Popp

⁴ Gysseling, 1960: 229

⁵ <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/121317>

(fig. 1.17) is dit beeld nagenoeg hetzelfde. Er bevindt zich op deze momenten geen bebouwing op het projectgebied.

Op de luchtfoto van 1971 (fig. 1.18) is te zien dat het noordwestelijke en zuidelijke deel van het projectgebied bebost is. Het overige deel is op dat moment in gebruik als akkerland of weiland. Op de luchtfoto van 2000-2003 (fig. 1.19), de luchtfoto van 2012 (fig. 1.20) en de meest recente luchtfoto (fig. 1.21) is nog steeds geen bebouwing te zien binnen het projectgebied, buiten het projectgebied is gestage aanbouw van huizen zichtbaar. De bomen die op de luchtfoto van 1971 stonden, zijn nu ook verdwenen. Het projectgebied lijkt op deze momenten in gebruik te zijn als weiland.

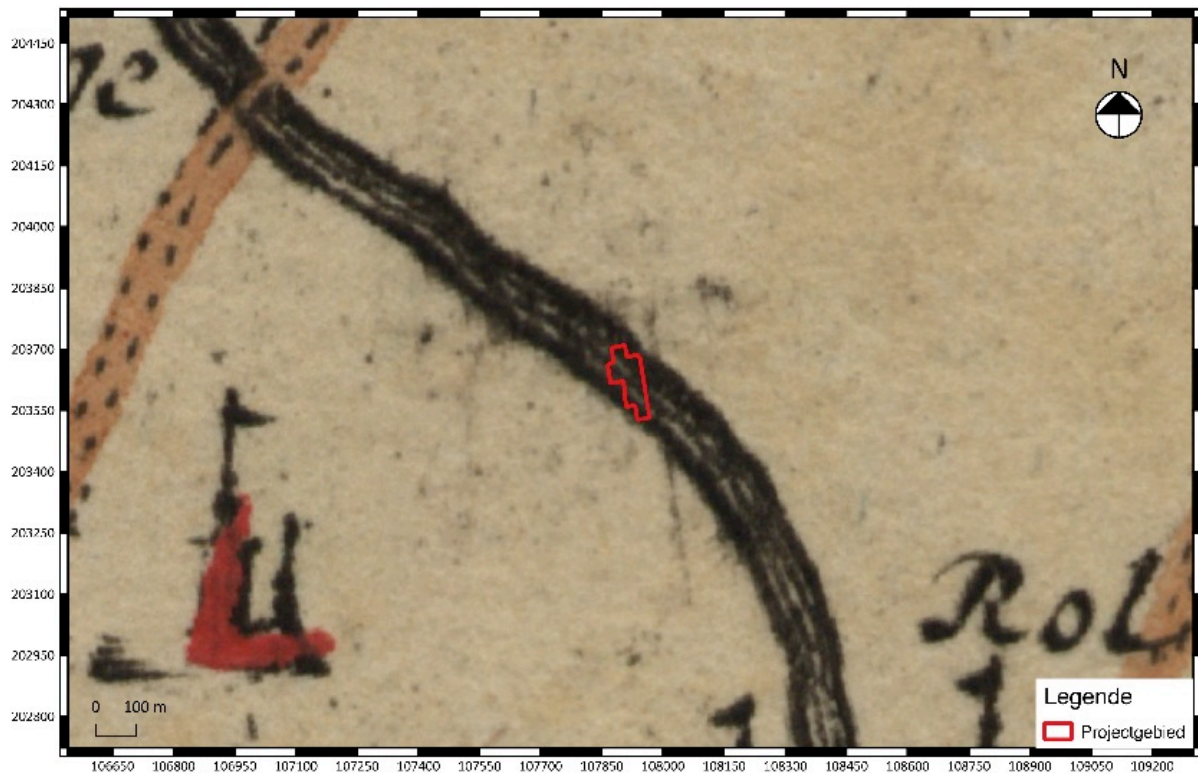

Fig. 1.13: Uittreksel uit de Frickxkaart met aanduiding van het projectgebied.

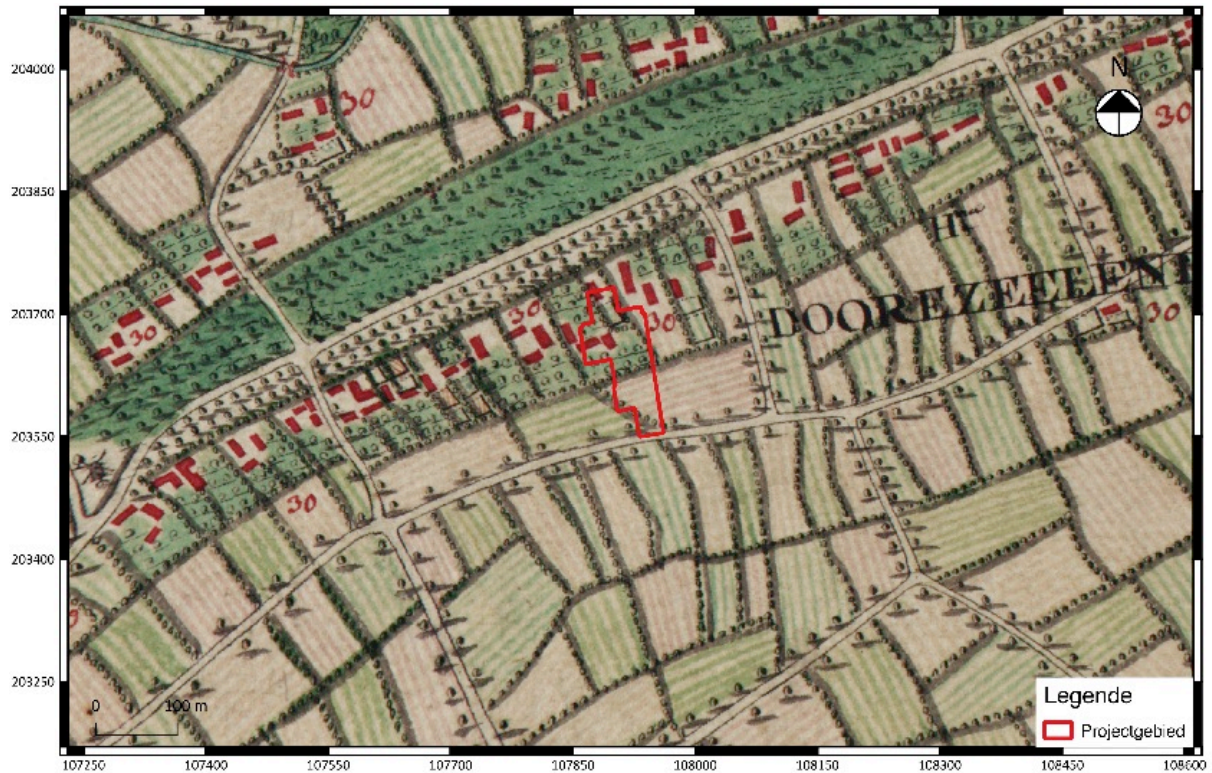

Fig. 1.14: Uittreksel uit de Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied.

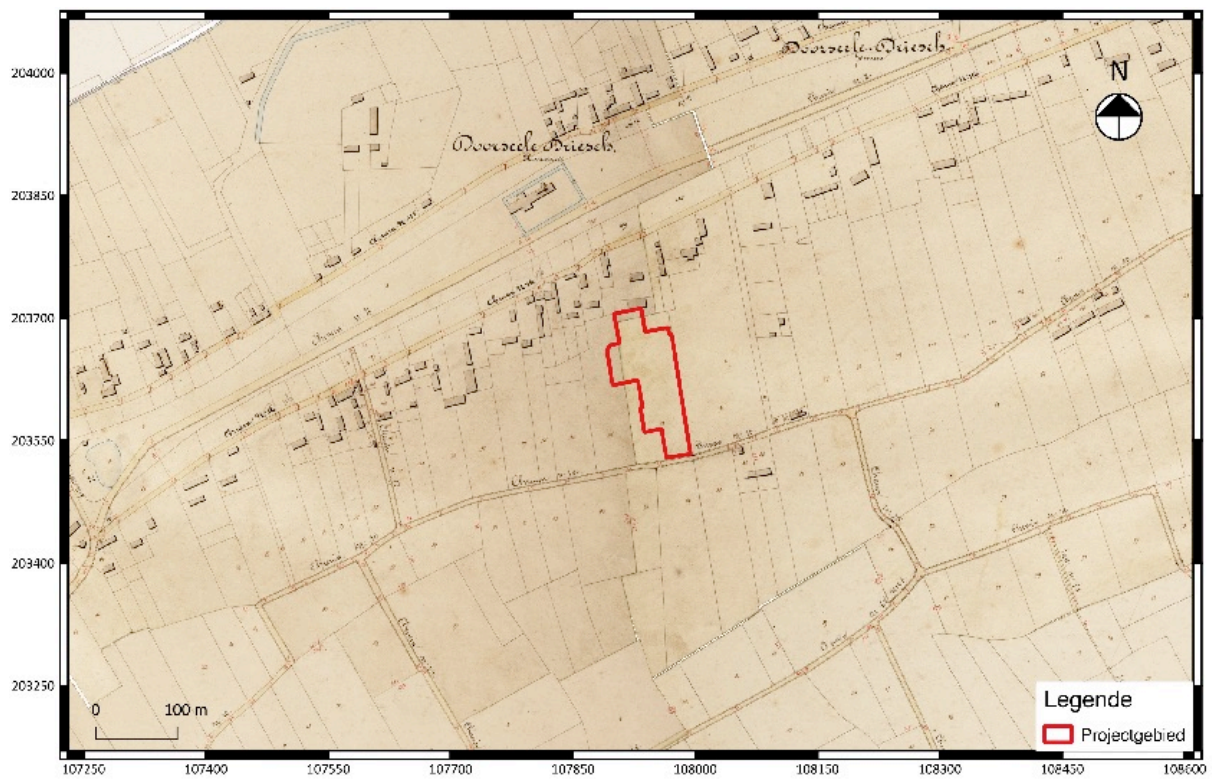

Fig. 1.15: Uittreksel uit de Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het projectgebied.

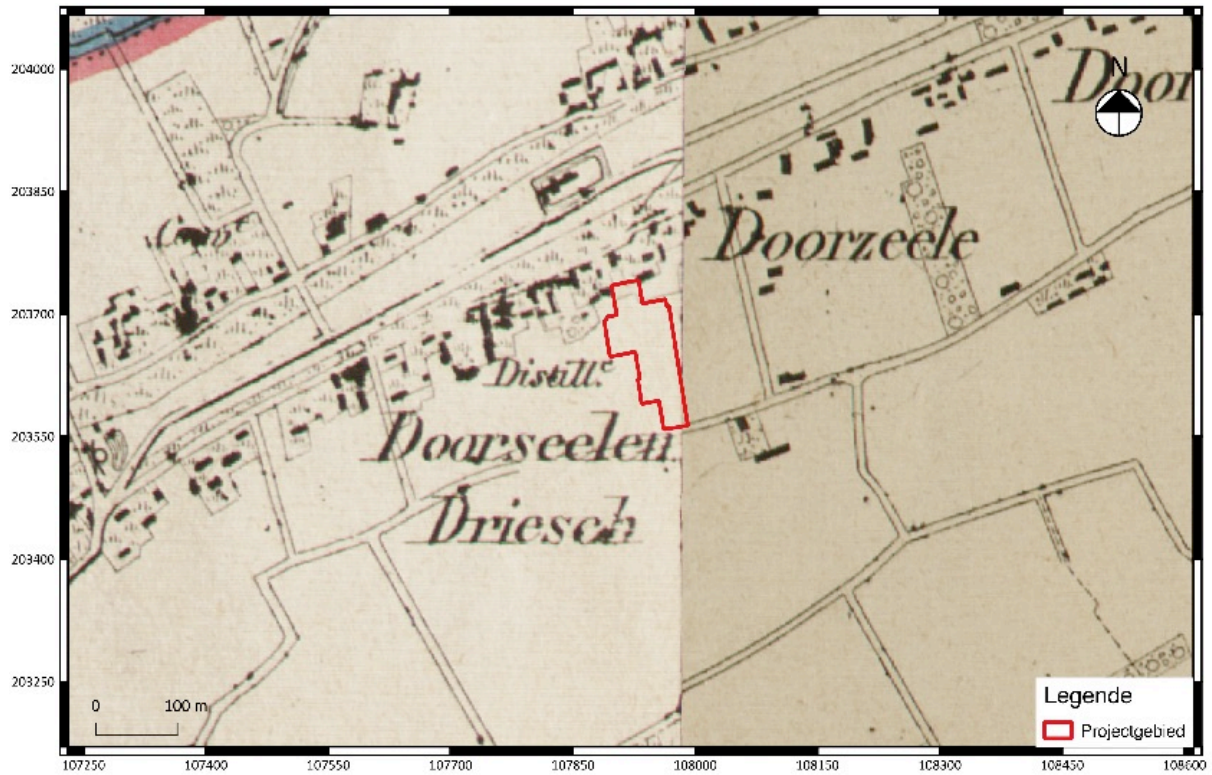

Fig. 1.16: Uittreksel uit de kaart van Vandermaelen met aanduiding van het projectgebied.

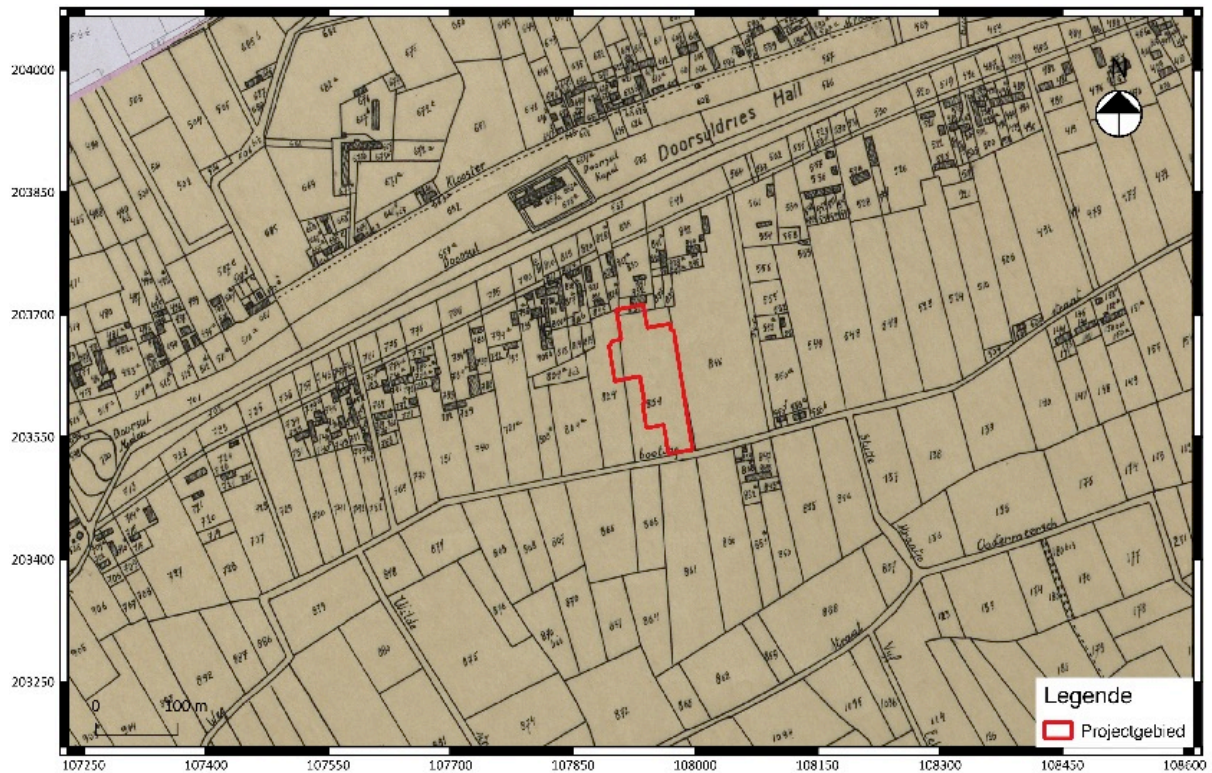

Fig. 1.17: Uittreksel uit de kaart van Popp met aanduiding van het projectgebied.

Fig. 1.18: Detail uit een luchtfoto van 1971 met aanduiding van het projectgebied.

Fig. 1.19: Detail uit een luchtfoto van 2000-2003 met aanduiding van het projectgebied.

Fig. 1.20: Detail uit een luchtfoto van 2012 met aanduiding van het projectgebied.

Fig. 1.21: Detail uit de meest recente luchtfoto met aanduiding van het projectgebied.

1.2.3 Archeologisch kader van het projectgebied

Binnen het projectgebied is een archeologienota opgemaakt in het kader van een verkavelingsvergunning door Studiebureau Archeologie bvba in 2017. Deze archeologienota besluit met dat het projectgebied zich bevindt in een ruimere regio waar nog maar weinig archeologisch onderzoek werd uitgevoerd en dat het bureauonderzoek de afwezigheid van een archeologische site niet met zekerheid kon aantonen. Zodoende werd verder onderzoek in de vorm van proefsleuven geadviseerd (ID 2732)⁶. De bouwheer wenste de geplande verkaveling uit te breiden in het zuiden, waardoor een aanpassing van de eerder opgestelde (en bekrachtigde) archeologienota nodig is.

In de ruime omgeving van het projectgebied zijn enkele locaties opgenomen in de databank van de Centrale Archeologische Inventaris (CAI).⁷

Tot de bouwkundig erfgoedrelicten behoren volgende items:

- Relict ID 33793: Villa uit de eerste helft van de 20ste eeuw.
- Relict ID 33792: Hoeve met boomgaarden uit de tweede helft van de 18de eeuw.
- Relict ID 33791: Boerenwoning.
- Relict ID 33789: Hoeve uit de eerste helft van de 19de eeuw.
- Relict ID 33795: Hoeve met losse bestanddelen uit de 17de eeuw.
- Relict ID 33797: Hoeve met losse bestanddelen.
- Relict ID 33794: Arbeiderswoning.
- Relict ID 33796: Burgerhuis.
- Relict ID 33797: Hoeve met losse bestanddelen.
- Relict ID 33788: Hoeve.
- Relict ID 33786: Herenhuis.
- Relict ID: P40057: Doornzelemolen.
- Relict ID 33784: Hoeve met losse bestanddelen.

In het noordwesten, ter hoogte van de Kluzendok Ertvelde, heeft een opgraving plaatsgevonden die uitgevoerd werd door de UGent. Hierbij is lithisch materiaal gevonden uit het neolithicum, tot de vondsten behoren pijlpunten, een gepolijste bijl en een dissel. Tevens is er een spits uit het mesolithicum gevonden. Tot de Romeinse periode behoren 3 bewoningskernen met afzonderlijke erven. Ten slotte is tijdens dit onderzoek een houtskool-kolenbranderij uit de volle middeleeuwen aangetroffen (CAI 1856).

Ten westen van het projectgebied, gelegen aan de Doornzelemolen, is het relict van een houten staakmolen bij toeval gevonden, deze werd opgericht voor 1414. In 1839 werd deze vervangen door een stenen windmolen. Momenteel is enkel nog de ruïne van de molenromp zichtbaar (CAI 970554).

Verder ten westen van het project, ter hoogte van de Duivekeete, is een gedempte walgracht gelegen. Oorspronkelijk was dit een leenhof van de Sint-Baafsabdij (CAI 972533).

Binnen het kaartbeeld zijn op de noordwest-zuidoost as een serie locaties gelegen die behoren tot eenzelfde archeologienota. Deze is opgemaakt door Baac Vlaanderen bvba in 2016. Deze archeologienota is opgesteld omdat de hoogspanningslijn tussen hoogspanningsstation Mercator (Kruibeke) en het hoogspanningsstation Horta (Zomergem) hernieuwd en versterkt zal worden. Het doel van de archeologienota was het inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied

⁶ De Raymaecker & Dockx 2017.

⁷ <https://cai.onroenderfgoed.be>

en het opstellen van een programma van maatregelen per werflocatie. De archeologienota besluit dat het zeer waarschijnlijk is dat archeologische vondsten en sporen binnen het onderzoeksgebied aangetroffen zullen worden. Op dit ogenblik is het echter onmogelijk om reeds uit te maken welke sitetypes met grondsporen er precies aangetroffen zouden worden. Er is bovendien ook een hoge steentijdverwachting, waarbij mogelijk volledige clusters zich binnen de geplande ingrepen zouden kunnen aanwezig zijn. Uit het programma van maatregelen blijkt echter dat de zones binnen het kaartbeeld niet nader onderzocht worden omdat deze zones bewaring in situ toelaten of geen/weinig kenniswinst zouden opleveren (ID 551)⁸.

Ten oosten van het projectgebied is een veldprospectielocatie gelegen, ter hoogte van de Zuidtrangel 2, Oostakker. Op deze locatie is een bunker gevonden die onderdeel was van de Hollandstelling. Het betreft een halfcirkelvormige aanleg van zes bunkers (CAI 151228).

Binnen het kaartbeeld zijn in het noordwesten, in het zuiden en in het oosten grote oppervlaktes opgenomen als plaatsen waar geen archeologie aangetroffen wordt.

Verder zijn er tot op heden in de nabijheid van het projectgebied geen archeologische vindplaatsen gekend. Er zijn in het gebied nagenoeg geen archeologische prospecties uitgevoerd naar aanleiding van grote infrastructuurwerken. Het schijnbaar ontbreken van archeologische vindplaatsen kan dus eerder het gevolg zijn van het ontbreken van een systematische archeologische inventarisatie van de regio.

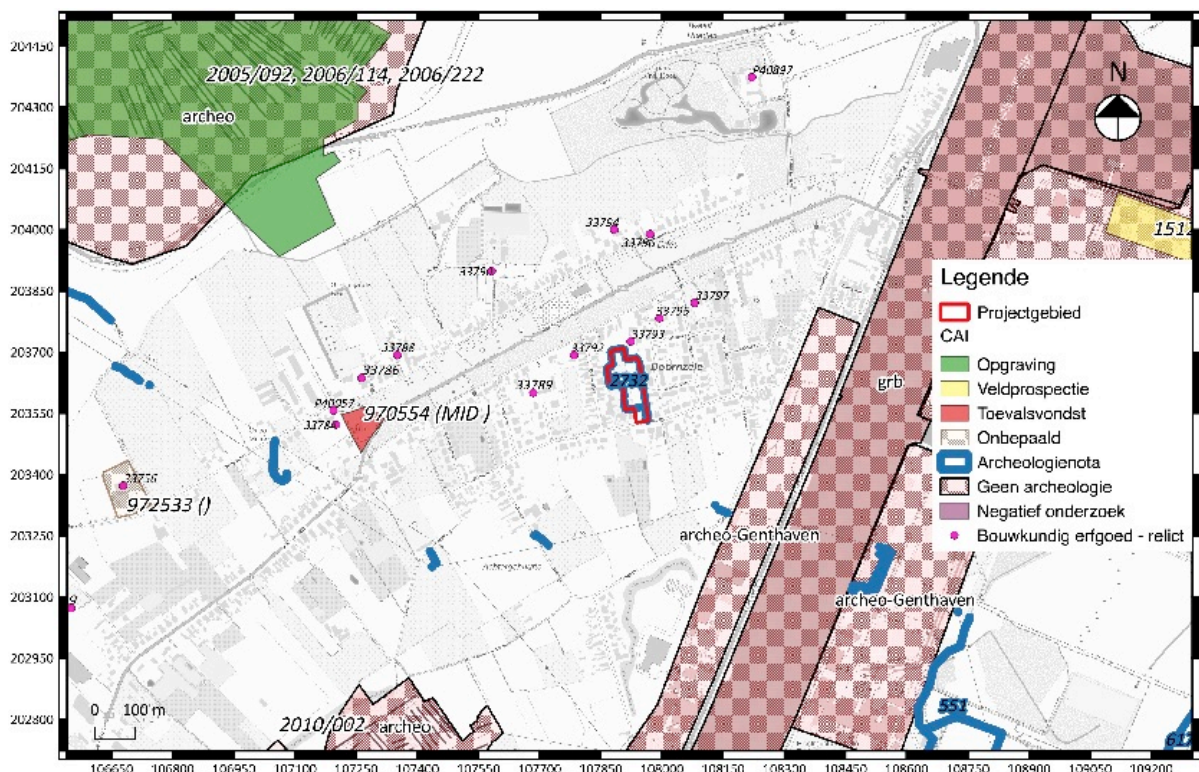

Fig. 1.22: Uittreksel uit de CAI met situering van het projectgebied⁹

⁸ Demoen e.a. 2016.

⁹ www.agiv.be

1.2.4 Datering en interpretatie van het onderzochte gebied

Het projectgebied bevindt zich ten noordoosten van Evergem en Gent. Het maakt deel uit van een regio waar in het verleden weinig tot geen archeologische vondsten werden aangetroffen en waar weinig tot geen archeologisch onderzoek werd uitgevoerd. Dit is vermoedelijk grotendeels ten gevolge van het ontbreken aan grootschalige archeologische inventarisaties.

Bodemkundig situeert het projectgebied zich op de bodems Zcg en Zdg. Een Zcg-bodem is een matig droge zandgronden met duidelijke humus en/of ijzer B horizont. Deze Podzolen hebben een bouwvoor met laag humusgehalte. De B is goed ontwikkeld en soms verkit. Tussen 60 en 90 cm beginnen de roestverschijnselen. Een Zdg-bodem is een matig natte zandgronden met duidelijk humus en/of ijzer B horizont. In de meeste gevallen is de bouwvoor van deze gronden 30-40 cm dik en donkergrijs. Landschappelijk gezien ligt het projectgebied in een eerder laag gelegen omgeving met ten noorden en ten zuidoosten een waterloop.

Op het historisch kaartmateriaal is te zien dat het projectgebied enkel in de 18de eeuw (fig. 1.14) bebouwd was. Sindsdien werd er geen bebouwing meer gesitueerd op het projectgebied. Momenteel is het terrein in gebruik als weiland.

1.2.5 Synthese

Het projectgebied bevindt zich in een ruimere regio waar in het verleden weinig tot geen archeologische vondsten werden aangetroffen en waar weinig tot geen archeologisch onderzoek werd uitgevoerd. Dit is vermoedelijk grotendeels ten gevolge van het ontbreken aan grootschalige archeologische inventarisaties.

Bodemkundig wordt het projectgebied gesitueerd op een Zcg- en Zdg-bodem. Een Zcg-bodem is een matig droge zandgronden met duidelijke humus en/of ijzer B horizont. Deze Podzolen hebben een bouwvoor met laag humusgehalte. De B is goed ontwikkeld en soms verkit. Tussen 60 en 90 cm beginnen de roestverschijnselen. Een Zdg-bodem is een matig natte zandgronden met duidelijk humus en/of ijzer B horizont. In de meeste gevallen is de bouwvoor van deze gronden 30-40 cm dik en donkergrijs.

Landschappelijk gezien ligt het projectgebied in een eerder laag gelegen omgeving met ten noorden en ten zuidoosten een waterloop.

Op het historisch kaartmateriaal is te zien dat het projectgebied doorheen de eeuwen in gebruik was als landbouwgrond. In de 18de eeuw (Ferrariskaart) situeerde er zich bebouwing op het noordelijk deel van het terrein, maar deze huizen waren in de 19de eeuw alweer verdwenen. Sindsdien was het terrein in gebruik als akkerland of weiland.

Op basis van deze factoren kan er een verwachting gecreëerd worden voor archeologische sporensites vanaf de metaaltijden tot en met de volle middeleeuwen. De mogelijke aanwezigheid van een bewaarde paleobodem verhoogt het potentieel op het aantreffen van een in situ bewaarde prehistorische artefactensite. De landschappelijke situatie is echter niet gunstig voor de aanwezigheid van dergelijke sites. Op de Ferrariskaart (1771-1778) wordt binnen het projectgebied de aanwezigheid van twee gebouwen gesitueerd. Op de Atlas der Buurtwegen (1841) is deze bewoning verdwenen.

Bibliografie

Literatuur:

DE RAYMAEKER A. & DOCKX C. 2017: *Het archeologisch bureauonderzoek aan de Lochtingstraat te Evergem*, Tienen.

DEMOEN D., CORNELIS L., WOLTERINGE I. 2016: *Archeologienota Project Mercator-Horta*, Bassevelde.

GYSELING M. 1960: *Toponymisch woordenboek van België, Nederland, Luxemburg, Noord-Frankrijk en West-Duitsland voor 1226*, Leuven.

Websites:

<https://cai.onroerenderfgoed.be>

<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/121317>

www.agiv.be

www.cartesius.be

www.dov.vlaanderen.be

www.geoportaal.be

www.geopunt.be

Bijlagen

Bijlage 1 : Plannenlijst

Projectcode					
Onderwerp	Plannenlijst				
Aanmaker alle plannen	Lawrence Dingens				
Plannummer/fig.	Type	Onderwerp	Schaal	Analoog/Digitaal	Datum
2/1.1	Topo 2017	Locatie onderzoeksgebied	1/2.500	Analoog	9-4-2018
3/1.2	Vlaams gewest	Archeoregio		Digitaal	9-4-2018
3/1.3	Kadaster 2017	Locatie onderzoeksgebied	1/1.500	Digitaal	9-4-2018
5/1.4	Luchtfoto	Bestaande toestand		Digitaal	9-4-2018
6/1.5	Bouwplan	Grondplan geplande verkaveling.		Digitaal	9-4-2018
6/1.6	Bouwplan	plan met modeldwarsprofielen van de wegen- en rioleringswerken		Digitaal	9-4-2018
8/1.7	Digitaal hoogtemodel	Hoogte	1/10.000	Digitaal	9-4-2018
9/1.8	Digitaal hoogtemodel	Hoogte	1/5.000	Digitaal	9-4-2018
9/1.9		Terreinsnede		Digitaal	9-4-2018
10/1.10	Bodemkaart	Bodemopbouw	1/5.000	digitaal	9-4-2018
11/1.11	Tertiair geologische kaart	Tertiar (1989-2001)	1/10.000	Analoog & digitaal	9-4-2018
11/1.12	Quartair geologische kaart	Quartair (1991-2005)	1/10.000	Analoog & digitaal	9-4-2018
13/1.13	Historische kaart	Frickx (1712)	1/10.000	Analoog	9-4-2018
14/1.14	Historische kaart	Ferraris (1777)	1/5.000	Analoog	9-4-2018
14/1.15	Historische kaart	Buurtwegen (1840)	1/5.000	Analoog	9-4-2018
15/1.16	Historische kaart	Vandermaelen (1846-1852)	1/5.000	Analoog	9-4-2018
15/1.17	Historische kaart	Popp (1842-1879)	1/5.000	Analoog	9-4-2018
19/1.22	CAI	Gekende archeologische sites	1/10.000	Digitaal	9-4-2018

25/2.1	Syntheseplan	Zone geselecteerd voor verder onderzoek	1/1.500	Digitaal	9-4- 2018
28/2.2	Syntheseplan	Projectie sleuvenplan op kadaster	1/1.500	Digitaal	9-4- 2018

Bijlage 2: Fotolijst

Projectcode			
Onderwerp	Fotolijst		
Nummer/ fig.	Type	Vervaardiging	Onderwerp
1/Voorblad	Luchtfoto 2012	Digitaal	Impressie terrein - detail
16/1.18	Luchtfoto 1971	Analoog	Impressie terrein - detail
16/1.19	Luchtfoto 2000-2003	Analoog	Impressie terrein - detail
17/1.20	Luchtfoto 2012	Digitaal	Impressie terrein - detail
17/1.21	Luchtfoto meest recent	Digitaal	Impressie terrein - detail

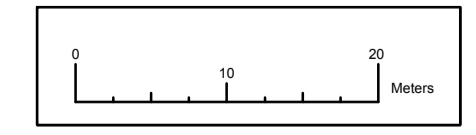
Bijlage 3: Verkavelingsplannen

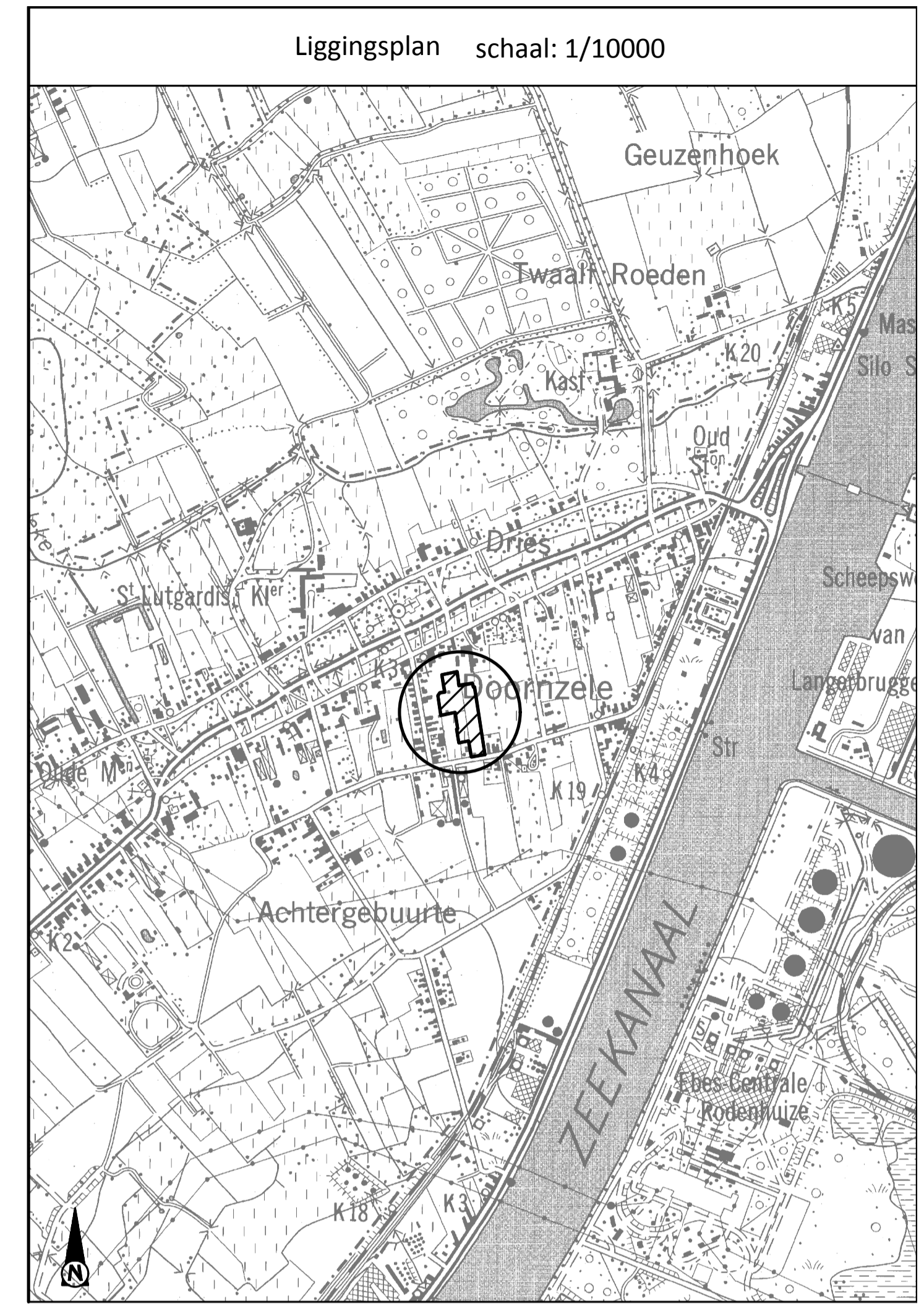
- Legende**
- zone voor hoofdgebouw
  - zone voor bijgebouw
  - verplichte locatie garage/carport
  - tuinzone
  - voortuinstrook
  - voetweg in ternair mengsel
  - rijweg in betonstraatstenen 220.110.100
  - elleboogverband rood/bruin
  - oprit in betonstraatstenen 220.220.80
  - halfsteensverband - grijs
  - parkeerplaats in waterdoorlatende betonstraatstenen 220.110.100 elleboogverband- zwart
  - grasbetontegels
  - gras
  - groen
  - infiltratievoorziening
  - nieuwe rooilijn

Bouwdichtheid
 Totale oppervlakte: ± 9.625m²
 23 éengezinswoningen
 = 24 woningen/ha
 netto bouwgrond: ± 6745m²
 compensatie groen: 8%
 x 100 euro/m²= 53.960 euro

Bescheiden woonaanbod
 loten 11 t.e.m. 15.

Schaal: 1/500

AANVRAAG VERKAVELING VAN BOUWGRONDEN

Gemeente Evergem
 1e afdeling, Sectie A, nrs. 824N, 824W, 834D

verkaveling Warmoesstraat - Lochtingstraat

VERKAVELINGSONTWERP MET WEGINFRASTRUCTUUR

AANVRAGERS: NV Immobiliemaatschappij
 Joost Danneels
 Sint-Baafskerkstraat 1
 8200 Sint-Andries

ONTWERPER:

Gasmeterstraat 81A
 9100 Sint-Niklaas
 fax: 03/777.01.88
 e-mail: stedenbouw@irtas.be
 Topografie 03/780.54.03
 Stedenbouw: 03/780.54.04
 Infrastructuur: 03/780.54.06
 Algemeen: 03/780.54.00

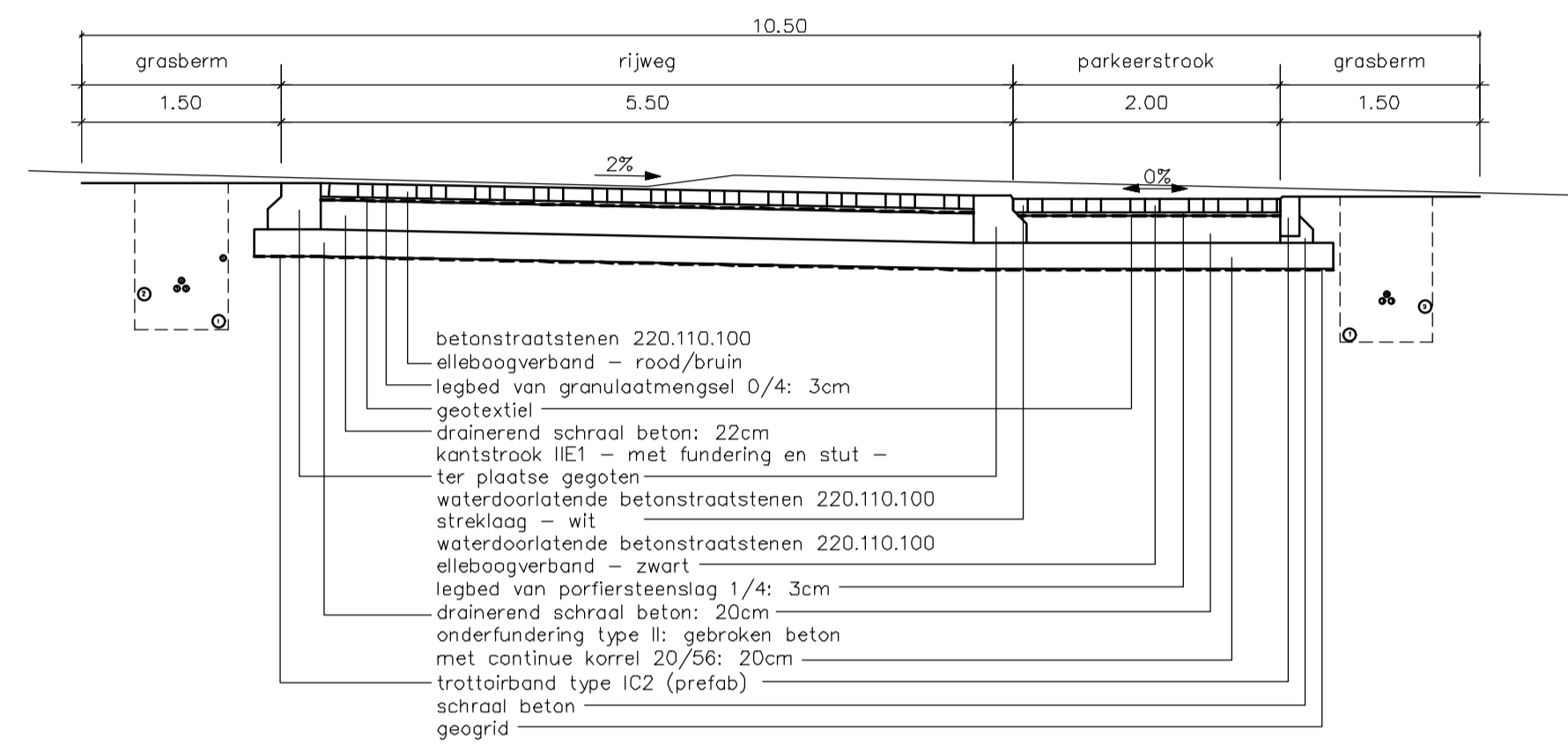

INRASTRUCTUUR RUIMTELIJKE ORDENING TOPOGRAFIE & ANDERE STUDIES

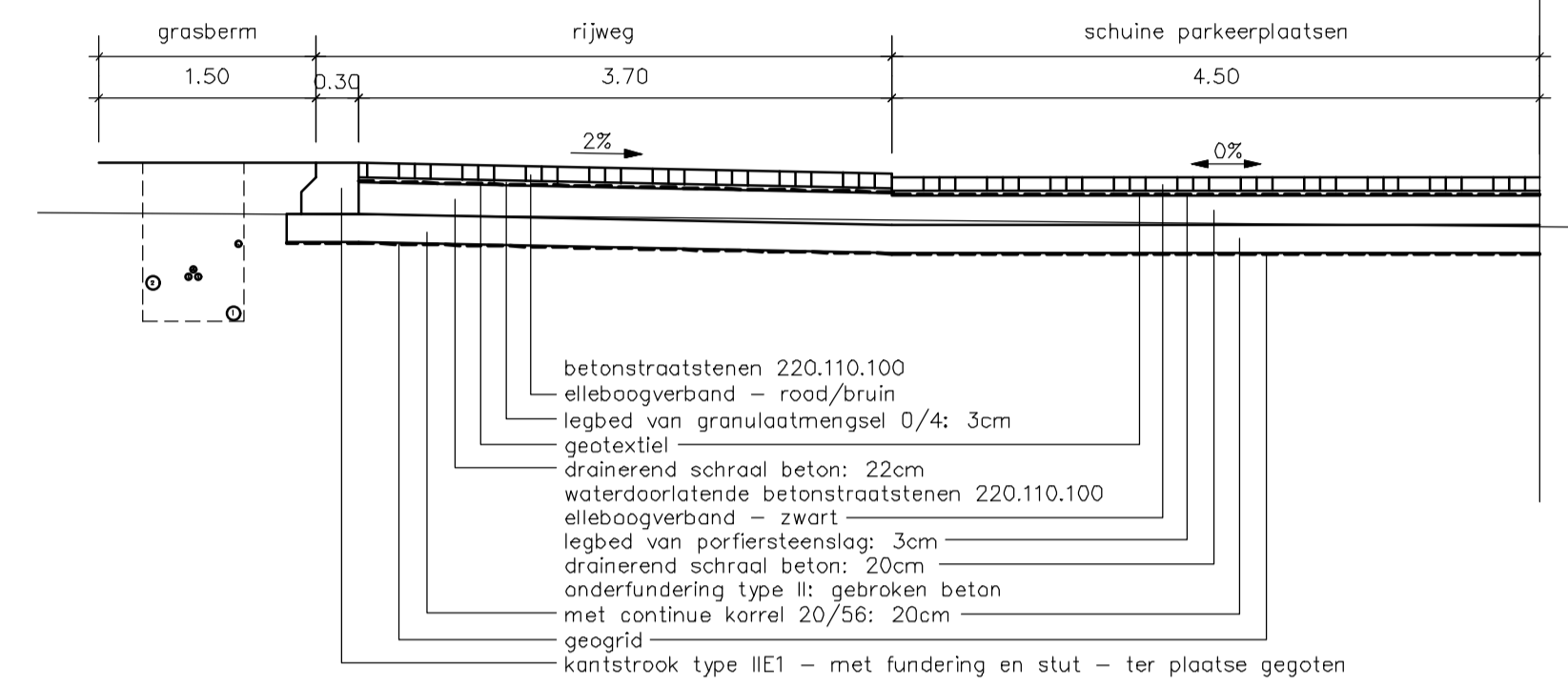
VA_VP_N_LOCHTINGSTRAAT INRICHTINGSPLAN dd. 03/04/2018

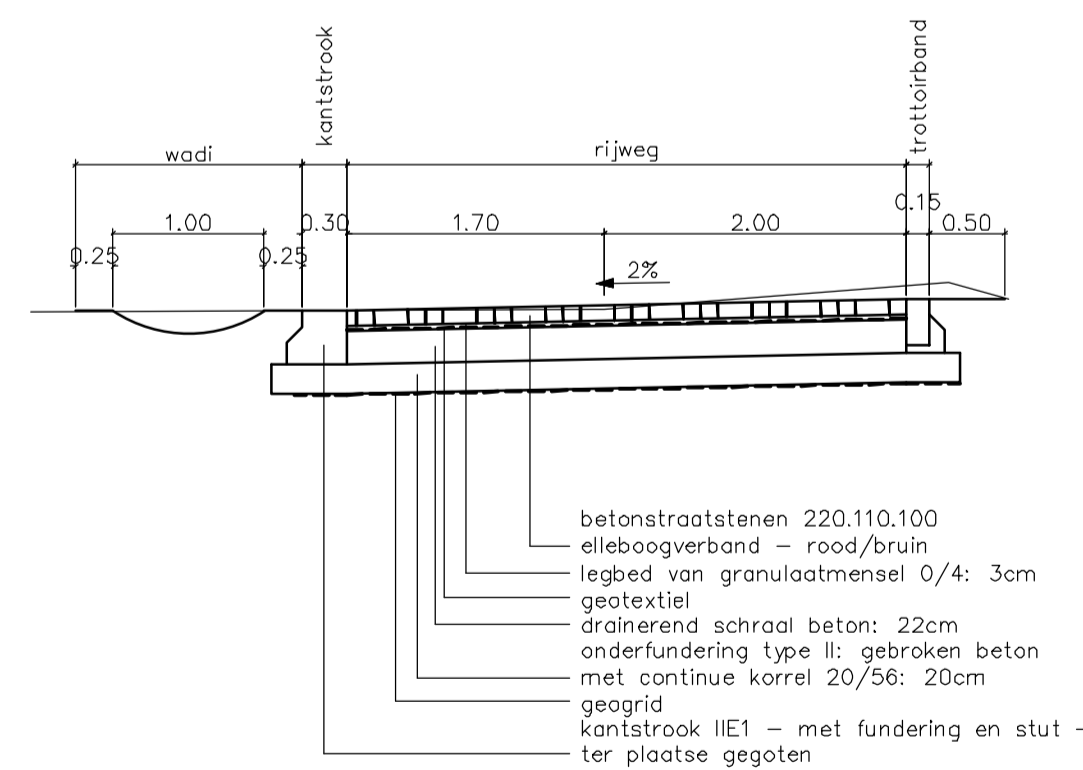
Modeldwarsprofiel A-A'

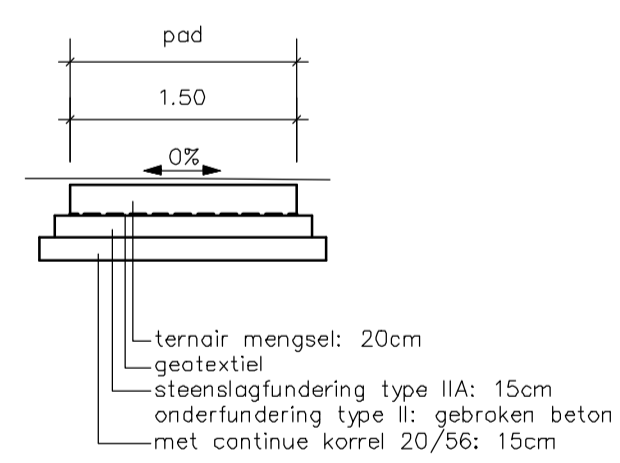
Modeldwarsprofiel B-B'

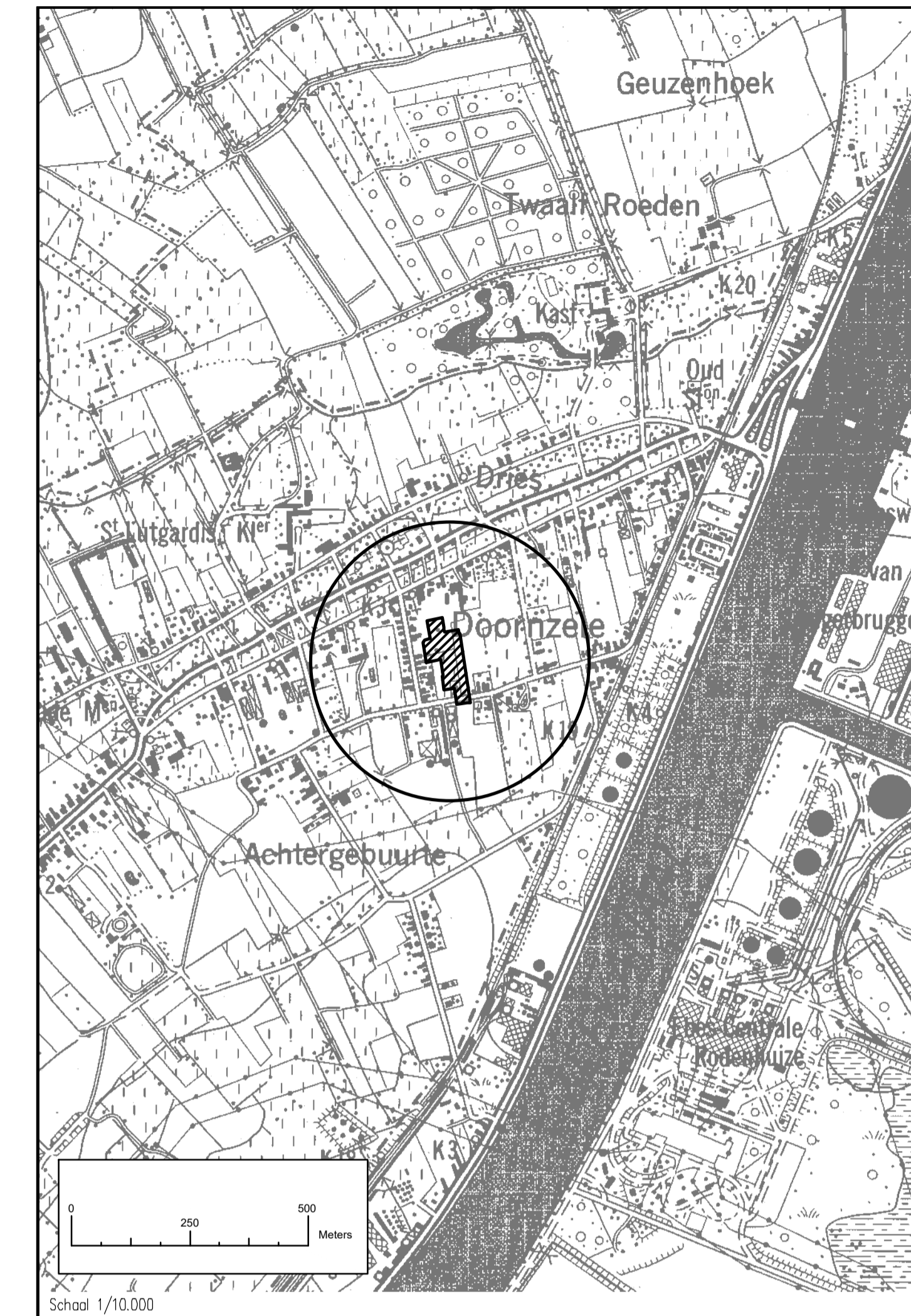
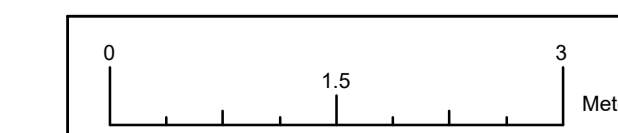
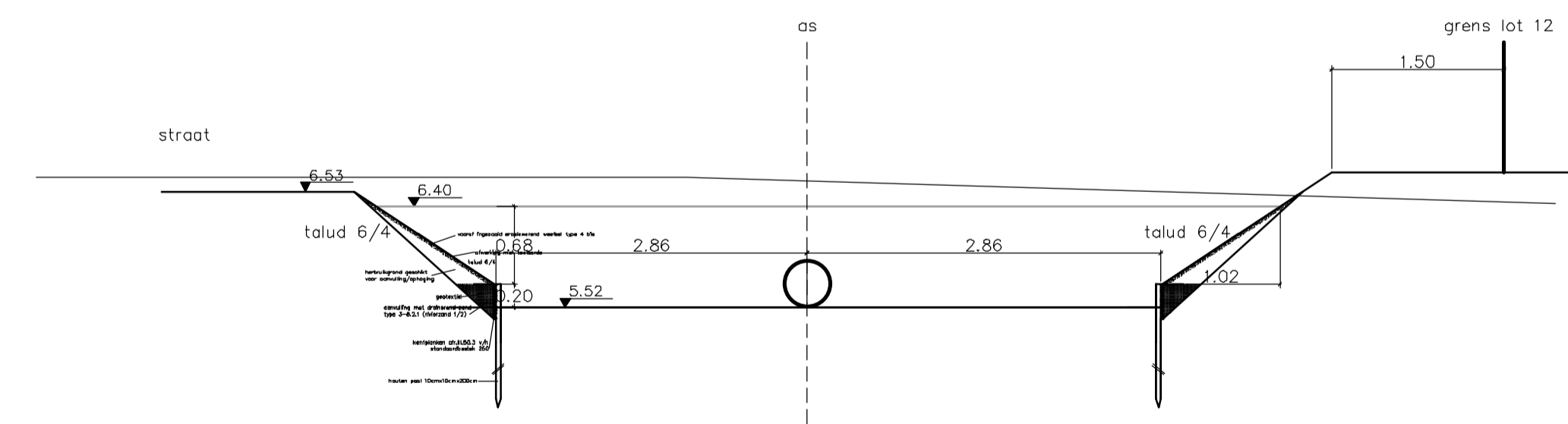
Modeldwarsprofiel C-C'

Modeldwarsprofiel D-D'

Modeldwarsprofiel E-E'
Doorsnede infiltratiebekken

PROVINCIE : Oost-Vlaanderen
 Gemeente Evergem
 verkaveling Warmoesstraat - Lochtingstraat

Wegen- en rioleringswerken

DWARSPROFIEL WEGENIS NIEUW

BA_WRWLOCHTINGSTRAAT_SB_N_1_DOORSNEDE Schaal: 1/50

Pr. Van Roemburchstr. 15
 9120 Beveren
 tel: 03 780 54 06
 fax: 03 777 01 88
 e-mail: irtas@irtas.be
 internet: www.irtas.be

Opgemaakt door de tekenende
Beveren, 03 april 2018

Ing. A. Koppen

Gezien en goedgekeurd door de opdrachtgever : NV Immobiliënmaatschappij
 Joost Danneels
 te de Sint-Baafkerkstraat 1
 8200 Sint-Andries

Gezien en goedgekeurd door de gemeenteraad van Evergem
 in zitting van op last namens de gemeenteraad

de secretaris

de burgemeester